

Onderwijs

o.l.v. **Ans Buys**, Landelijk aanjager innovaties lerarenopleidingen, voormalig directeur van Fontys Lerarenopleidingen en bestuurslid Erfgoed Brabant

Ans Buys introduceert het thema van deze deelsessie: in het onderwijs is meer ruimte voor 'Bildung' naast taal en rekenen, maar die ruimte moet nog wel gezien en gepakt worden door docenten. Hoe kunnen we ze daar bij helpen?

- Zoek het in de omgeving van de leerlingen, wat is daar gebeurd? Waar liggen hun wortels. Gebruik daarbij oral history, laat mensen die het hebben meegemaakt komen vertellen, dat komt veel beter binnen.
- Maak gebruik van nieuwe middelen om verhalen over te brengen, dat kan ook digitaal. Bijvoorbeeld met Thinglink waarmee je op een kaart extra informatie kunt toevoegen. Laat leerlingen zo een eigen interactieve culturele kaart van hun omgeving maken.
- Laat leerlingen in de familie navragen over vriend en vijand, over de Tweede Wereldoorlog, over de Koude Oorlog, over dienstplicht, over het beeld dat mensen meekregen over Amerika dan wel Sovjet-Unie.
- Je mag bij het kiezen van de verhalen best gaan voor de heftige verhalen zoals de gebroeders in Waalwijk in 1944.
- Vlamingen zijn al heel lang bezig met de eerste wereldoorlog. Misschien iets over Nederland door de ogen van de Belgen? Wat vonden ze van ons? Vluchtelingen opgevangen maar ook goed aan ze verdient.
- Tweede Wereldoorlog: de schade aan de dorpen. De oorlog kwam daar pas in 1944 binnen, voor die tijd was alles eigenlijk doorgegaan zoals altijd. Pas met de bevrijding kwam het geweld, en naast de vreugde om de bevrijding ook veel verdriet over verlies.
- Eerste wereldoorlog: invloed van de dodendraad langs de grens op het dorpsleven. Laat leerlingen zelf zoeken waar die gelopen heeft, laat ze een stuk adopteren. Daar kunnen ze dan witte krokussen planten, die een paar jaar achter elkaar opbloeien en zo de hele draad visualiseren. (NB: dit is een bestaand project van Verhalis, de witte krokussen staan voor de witte isolatoren van de stroomdraad).
- Het blijft leerkrachtafhankelijk of dat aan dit soort lokale verhalen aandacht wordt besteed. Je zou dat eerder kunnen ondervangen door op lerarenopleidingen, zowel pabo als geschiedenis, tijd in te ruimen daarvoor. Boven de stof staan is een vereiste voor docenten, anders wordt je geregeerd door de methodes. Het kan niet zijn dat je geschiedenis niet leuk vindt, want het gaat over jezelf.

Ans Buys stelt een volgende vraag: Als het lokale verhaal zo belangrijk is, hoe zoek je dan Brabantbreed de verbinding?

- Door een aantal Brabantbrede hoofdthema's aan te wijzen. Bijvoorbeeld landgoederen, militair erfgoed, religieus erfgoed, landbouw/platteland en industrie. Op die thema's kun je de verhalen en collecties verbinden.
- Het lijkt op het eerste gezicht dat de thema's die genoemd worden gaan om de stenen en de gebouwen. Maar die zijn niks zonder de verhalen, rituelen en gebruiken. Dus volkscultuur en immaterieel erfgoed zijn essentieel wil je iets vertellen over landgoederen, militair erfgoed etc.
- Zorg dat je het onderwijs verleid, zorg dat leerkrachten willen meedoen aan je project door ze zelf enthousiast te maken. Daar mag je best een feestje voor bouwen.